

หลักสูตรอบรม การเรียนรู้ประสบการณ์การประยุกต์ใช้แนวพระราชดำริ โครงการร้อยใจรักษ์ หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 1/50

วันที่ 13 – 14 พฤษภาคม 2562 ผู้เข้าร่วมอบรม 53 คน
จาก ทต.ห้วยซ้อ อ.เชียงของ จ.เชียงราย

นายนิคม ศิริสิงห์สังข์ชัย ที่ปรึกษาสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ได้กล่าวถึง ความเป็นมาของโครงการร้อยใจรักษ์ โดยเริ่มจากมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์เข้ามาดำเนินการ ในหมู่บ้านห้วยส้านและหมู่บ้านข้างเคียงที่มีปัญหาเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ได้นำแนวทางการพัฒนาทางเลือก ใช้สร้างโอกาสในการปรับเปลี่ยนชีวิตจากการเกี่ยวข้องกับยาเสพติด มาเป็นอาชีพที่สุจริต

สำหรับหลักสูตรการอบรมนี้รัฐบาลได้แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการโครงการร้อยใจรักษ์ โดยมีนโยบายที่สำคัญ คือการ ขยายผลโครงการฯ ไปสู่พื้นที่อำเภอชายแดนใน 4 จังหวัด คือ เชียงใหม่

เชียงราย แม่ฮ่องสอน และพะเยา รวมทั้งสิ้น 19 อำเภอ โดยมีมูลนิธิปิดทองหลังพระฯ ดำเนินการในการจัดฝึกอบรม

ทั้งนี้สิ่งที่คาดหวังในการอบรม นี้ คือ การมีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนจากทุกคน และการนำประสบการณ์การเรียนรู้แนวทางพระราชดำริ หลักการทรงงาน และศาสตร์พระราชา “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองอย่างเหมาะสมกับชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้ปัญหาของชุมชน โดยชุมชนเป็นแกนหลักในการดำเนินงาน และท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณ

หลักการพัฒนาทางเลือก ในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน

นายยุทธชัย ตาห่อ เจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงในพระบรมราชูปถัมภ์ บรรยายโดยมีเนื้อหาสาระสำคัญ คือ 1. การพัฒนาโดยยึดคนเป็นศูนย์กลาง โดยดูทั้งในเรื่องเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อให้โอกาสและทางเลือกที่ดี ให้ชาวบ้านสามารถช่วยเหลือตัวเองและอยู่กับชุมชนได้ 2. การพัฒนาตามลำดับขั้น ซึ่งมี 3 ระยะ คือ ขั้นอยู่รอด นั่นคือ สามารถเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานและไม่สร้างหนี้เพิ่ม ขั้นพอเพียง คือ มีรายได้มั่นคงสามารถเพิ่มผลผลิตได้ และขั้นยั่งยืน คือ การมีเงิน และพึ่งพาตนเองได้ 3. การพัฒนาเชิงพื้นที่ คือ การพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติ โดย โครงการร้อยใจรักษ์ ได้มีการสำรวจข้อมูลจริง พร้อมทั้ง การคืนข้อมูล ให้ชาวบ้านรู้ปัญหาของตนเอง และ 4. การวัดผลการพัฒนาที่ชาวบ้านได้อะไร โดยดูจากผลการพัฒนาเชิงพื้นที่ในแต่ละมิติ ที่ทำให้ผลผลิตของชาวบ้านเพิ่มขึ้น และนำไปสู่การสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้น

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

ฐานการเรียนรู้ที่ 1 การพัฒนาระบบน้ำ

เรียนรู้การบริหารจัดการน้ำ การกักเก็บน้ำ โดยใช้อ่างพวงขอยซีเมนต์ (Soil Cement) การปล่อยลงไปที่แปลงเกษตรด้วยระบบกาลักน้ำ การพัฒนาระบบน้ำใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน มีการประชุม และชาวบ้านต้องสละแรงงาน การทำงานบูรณาการร่วมกับหน่วยงานราชการ ท้องที่ ท้องถิ่น โดยที่โครงการฯ ออกค่าวัสดุอุปกรณ์ให้

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : การผสมปูนกับดิน ต้องใช้น้ำปริมาณเท่าใด

ตอบ : ควรใช้น้ำผสมเพียงแค่เปียกแบบหมาด

ถาม : ที่พักน้ำ จากแหล่งน้ำที่ไกลถึง 14 กิโลเมตรนี้ มีบ่อพักน้ำทั้งหมดกี่บ่อ

ตอบ : บ่อพักน้ำจากแหล่งต้นน้ำมีเพียง 1 บ่อเท่านั้น

ถาม : บ่อที่ใช้แรงงานคนขุด ปัจจุบันนี้มีกี่บ่อ

ตอบ : ปัจจุบันนี้มีทั้งหมด 4 บ่อ

ถาม : การทำอ่างพวงซอยซีเมนต์ขนาดเท่าบ่อสาธิตนี้ ต้องใช้ปูนผสมกี่กระสอบ

ตอบ : 91 กระสอบ

ถาม : อ่างพวงซอยซีเมนต์ประเภทนี้ ต้อง ใช้ทรายเป็นวัสดุผสมด้วยหรือไม่

ตอบ : ไม่ต้องใช้ทรายเป็นวัสดุผสม ใช้เพียงดินที่ขุดจากบ่อเท่านั้นที่ผสม ตามอัตราส่วน ดิน : ปูน ที่อัตราส่วน 6:1

ส่งออก CP และดอยคำ เป็นแหล่งตลาดรับซื้อผลผลิต และการส่งเสริมปลูกกาแฟโรบัสต้า

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : การปลูกกาแฟ สามารถปลูกใต้ต้นยางพาราได้หรือไม่

ตอบ : ไม่แนะนำให้ปลูก เนื่องจาก ต้นยางพารา จะดูดซึมสารอาหาร ในดินแข่งขันกับรากต้นกาแฟ จะทำให้ต้นกาแฟไม่ได้รับสารอาหารที่เพียงพอ

ถาม : ทำไมถึงต้องปลูกกาแฟใต้ร่มไม้

ตอบ : เนื่องจาก กาแฟเป็นพืชที่จะเจริญเติบโต และออกผลผลิตได้ดี เมื่ออยู่ในที่เย็น การปลูกใต้ร่มเงาจึงเป็นการรักษาคุณภาพของผลผลิตในอีกวิธีการหนึ่ง

ฐานการเรียนรู้ที่ 2

เกษตรพอเพียง พืชระยะยาวไม้ผล

เรียนรู้การปลูกไม้ผลระยะยาว เช่น เงาะทุเรียน ส้ม กาแฟ มะม่วง กล้วย ส้มโอ อาโวคาโด ฯลฯ โดยไล่ระดับตามความต้องการน้ำของพืช และความสูงของพื้นที่ เพื่อแก้ปัญหาผลผลิตของชาวบ้านและสร้างรายได้ เป็นการจัดการแบบองค์รวม แบ่งพื้นที่เป็นป่านุรักษ์ ป่าใช้สอย เนินเขา ที่ดอน และที่นา นอกจากนี้ พัฒนา ต่อยอดไม้ผลเดิมในพื้นที่ได้แก่ พัฒนาคุณภาพมะม่วงน้ำดอกไม้ เพื่อการ

ฐานการเรียนรู้ที่ 3

ความมั่นคงทางอาหาร ข้าว พืชอายุสั้น
(1 ไร่ 1 แสน)

การเพิ่มผลผลิตข้าว ข้าวพันธุ์อีโต้เป็นพันธุ์ท้องถิ่น โดยใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อเพิ่มผลผลิตข้าว ซึ่งจากเดิมได้ 600 กิโลกรัม /ไร่ เปลี่ยนมาเป็น 800 1,000 กิโลกรัม /ไร่ มีการทำการเกษตรผสมผสานแบบครบวงจร 1 ไร่ 1 แสน (เป้าหมาย คือ อยากให้คนที่ไม่มีพื้นที่ทำกิน มาทดลองทำแปลงเกษตร

ผสมผสานในพื้นที่ 1 ไร่ มีการปรับปรุงดินด้วยการ
ห่มดินและปลูกพืชสลับหมุนเวียนกัน ทั้งพืชระยะสั้น
ระยะยาว และการทำปุ๋ยคูล)

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : 1 ไร่ 1 แสน แบ่งพื้นที่เป็นกี่ส่วน

ตอบ : แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ทำสวน ปศุสัตว์ และบ่อ
ปลา

ถาม : วิธีการเพาะหัวเชื้อสารชีวภัณฑ์ มีวิธีการเพาะ
อย่างไร

ตอบ : วิธีการ เริ่มจากการผสมข้าวสารและ
ข้าวเปลือกในอัตราส่วน 10:1 จากนั้นแช่ข้าวไว้ค้าง
คืน แล้วจึงนำมาพักทิ้งไว้ให้สะเด็ดน้ำ 1 ชั่วโมง
จากนั้นบรรจุใส่ถุงละ 3.5 กรัม แล้วจึงปิดปากขวด
ด้วยซีฟ้าย และทิ้ง 4 ชั่วโมง แล้วจึงเอามาพักให้เย็น
จากนั้นจึงแช่หัวเชื้อไตรโคเดอมา ปริมาณ 1 กรัมลงใน
ในถุง

ถาม : วิธีใช้หัวเชื้อชีวภัณฑ์ในแปลงเกษตร มี
วิธีการใช้งานอย่างไร

ตอบ : ใน 1 ไร่ สามารถใช้ได้ 2 รอบ การใช้งานคือ
นำหัวเชื้อไปละลายในน้ำ 200 ลิตร แช่ทิ้งไว้ 1 คืน
จากนั้นจึงคัดหัวเชื้อแยกไปผึ่ง เพื่อนำไปใช้งานต่อไป
และน้ำที่ละลายสามารถนำไปใช้ฉีดพ่นพืชได้ทันที

ฐานการเรียนรู้ที่ 4

การทำปุ๋ยคูล

การส่งเสริมปศุสัตว์ เริ่มจากการสำรวจ
ความต้องการของชุมชนว่าต้องการเลี้ยงสัตว์ประเภท
ใด การส่งเสริมประกอบด้วย สนับสนุนพันธุ์สัตว์
ให้แก่ชุมชน ได้แก่ ไก่ดำภูพาน เป็ดกากีแคมเบลล์
ส่งเสริมกองทุนอาหารสัตว์ โดยถ่ายทอดความรู้การ
ทำอาหารสัตว์เพื่อลดต้นทุนค่าอาหาร กองทุนวัคซีน
ให้ชาวบ้านทำวัคซีนเอง เพื่อลดปริมาณการตายของ
สัตว์

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : เป็ดไข่ พันธุ์กากีแคมเบล มีอัตราการให้ไข่สูง
หรือไม่

ตอบ : 280 ฟอง/ตัว ต่อปี

ถาม : สูตรกล้วยหมัก ใช้ได้กับหมูตั้งแต่อายุเท่าไร
ขึ้นไป

ตอบ : 3 เดือน ขึ้นไป

ถาม : สูตรอาหารนี้ ใช้ได้กับหมูทุกสายพันธุ์หรือไม่

ตอบ : สามารถใช้ได้กับทุกสายพันธุ์

ถาม : หญ้าเนเปียร์หวาน อี سراเอล ต้องนำมาหมัก
ก่อนให้สัตว์กิน หรือสามารถนำไปกินได้เลยทันที

ตอบ : สามารถให้กินได้เลยทันที สัตว์จะได้
สารอาหารที่ครบถ้วน เนื่องจากหญ้าเนเปียร์หวาน
อี سراเอลนี้เอง มีโปรตีนสูงถึง 14 เปอร์เซ็นต์

ถาม : ข้อเสนอแนะในการปลูกหญ้าเนเปียร์ เพิ่มเติม
หรือไม่

ตอบ : ในช่วงหญ้าเนเปียร์เริ่มแตกกอ ควรให้น้ำเพิ่ม
มากขึ้นกว่าเดิมสองเท่า จะช่วยให้หญ้าชุ่มน้ำและโต
ไวมากยิ่งขึ้น

บทบาทของภาคราชการกับการ ดำเนินการโครงการร้อยใจรัก

นายสุรัตน์ สุจาศิริวงศ์ ผู้ใหญ่บ้านบ้านเมืองงามได้
และ นายไมตรี ดวงใจ ปลัดอำเภอแม่เมาะ ได้เกริ่น
นำโครงการร้อยใจรัก และได้บรรยายถึงความ
เป็นมาเหตุผลที่เข้าร่วมการดำเนินโครงการ ดังนี้
ก่อนมีโครงการฯ มาในพื้นที่ในชุมชนมี
ปัญหากลุ่มผู้มีอิทธิพลและยาเสพติด อยู่ในระดับ
รุนแรงทำให้คนในชุมชนเกิดความเดือนร้อนในการใช้
ชีวิตมาก หลังจากโครงการเข้ามาดำเนินการมี

หน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาเป็นจำนวนมากทั้งส่วน
ราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมเป็น
จำนวนมากและได้จัดประชุมเพื่อหาความร่วมมือ
ในการดำเนินการ ซึ่งมีชาวบ้านเข้าร่วมมากกว่า
80% และที่ประชุมเห็นด้วยที่จะเข้าร่วมโครงการ
ร้อยใจรักทั้งหมด ในการดำเนินการช่วงแรกมีบ้าน
ห้วยสำน หมู่ที่ 10 เข้าร่วมโครงการต่อมามีการ
ดำเนินการต่ออีก 3 หมู่บ้านและเข้าร่วมการพัฒนา
โครงการเป็นต้นแบบการพัฒนาาร่วมกัน

ในช่วงขั้นแรกของการดำเนินการคือศึกษา
พื้นที่ สํารวจข้อมูลเศรษฐกิจสังคมหลังจากนั้นได้
รวบรวมข้อมูล แ ล้วคืน ข้อมูลให้แก่ชุมชน ได้จัด
กระบวนการในการค้นหาปัญหาที่ต้องการให้มีการ
แก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยการประชุมซึ่งในเวทีการ
ประชุมได้มีหลายหน่วยงานเข้าร่วมรับฟัง และ
ได้เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา จากการจัด
เวทีประชุมทำให้ได้แนวทางในการแก้ไข ดังนี้
ปัญหาความเป็นอยู่ ปัญหาอาชีพ และปัญหาสุขภาพ
หลังจากรับทราบปัญหาแล้วหน่วยงานปกครอง
ท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ดำเนินการประชุม
จัดทำกฎระเบียบหมู่บ้านเพื่อการบังคับใช้ในหมู่บ้าน
ให้สำเร็จ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมและได้ดูแลกันเอง

คำถามจากผู้เข้าร่วมอบรมการแลกเปลี่ยนภาค ราชการกับการดำเนินการโครงการร้อยใจรักษ์

ถาม : สถานการณ์ปัจจุบันเกี่ยวกับยาเสพติดในปัจจุบัน เป็นอย่างไร

ตอบ : ปัญหายาเสพติดในปัจจุบันต้องยอมรับว่ายังคงประสบกับปัญหาผู้เสพยาอยู่ แต่พบได้ในปริมาณที่ลดน้อยลงอย่างเห็นได้ชัด ผู้เสพยาต้องได้รับการบำบัด เพื่อให้ตระหนักถึงคุณค่าและการสร้างโอกาสให้แก่ตนเอง ทั้งนี้ ทางโครงการได้มีการร่วมมือกับหน่วยงานทุกภาคส่วน เพื่อให้ผู้เสพยาเสพติดได้รับโอกาสในสังคม โดยให้ผู้เสพยาเข้าร่วมในโครงการหลักสูตร 60 วัน อาสาทำความดี ผู้เสพยาจะได้รับการบำบัดอย่างถูกวิธีและไม่ให้ หวนกลับเข้าสู่วงจรเดิม ซึ่งได้มีการติดตามผลผู้บำบัดยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง เดือนละ 3 ครั้ง โครงการนี้จะดำเนินการเริ่มแรกใน 4 หมู่บ้านหลัก และมีแผนในการขยายผลโครงการบำบัดไปยังหมู่บ้านข้างเคียงในอนาคต ในส่วนของผู้ค้ายา ทางโครงการได้มีการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานจากทุกภาคส่วนเช่นเดียวกัน เพื่อช่วยเหลือในการสอดส่อง และจัดปัญหาอย่างต่อเนื่อง

ถาม : ทำไมหน่วยงานทางภาครัฐถึงไม่มีบทลงโทษผู้เสพยาอย่างเด็ดขาด เพื่อไม่ให้ผู้เสพยากระทำความผิดซ้ำเดิม

ตอบ : สำหรับมาตรการหรือบทลงโทษที่เข้มงวดจนเกินไป จะทำให้ผู้เสพยาเกิดการต่อต้าน และกลับเข้าสู่วงจรเดิมได้อีกครั้ง แต่ในทางกลับกัน ผู้เสพยาเสพติด คือ ผู้ป่วยที่ต้องได้รับการบำบัดและโอกาสในการปรับตัว การให้โอกาสให้แก่ผู้เสพยาเสพติดจะ

ช่วยให้เราเข้าใจถึงปัญหาของผู้เสพยาได้อย่างแท้จริง และสามารถช่วยเหลือได้อย่างถูกต้อง

แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับ ผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

นางรัชณี : เป็นชาวบ้านห้วยสำนที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งการค้าและเสพ แต่เป็นผู้ใช้เงินที่ได้จากการค้ายาเสพติด ไม่เคยทำงานหาเงินเอง มีญาติพี่น้องและเพื่อนฝูงให้เงินใช้ตลอด ใช้ชีวิตสุขสบาย เมื่อผู้มีอิทธิพลถูกจับตัวไปและโครงการร้อยใจรักษ์เข้ามา เป็นการเปิดโอกาสให้ชาวบ้านมีสิทธิเสียงมากขึ้น หมู่บ้านเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ตอนนี้ทำงานเป็นลูกจ้างโครงการรายวัน ก็ใช้เงินประหยัด แต่ก็ภูมิใจที่หาเงินมาเลี้ยงครอบครัวได้ด้วยตนเอง

นายส่องแสง : สาเหตุที่ติดยาเริ่มจากเสพตามพ่อ เคยถูกจับติดคุก 2 ปี 6 เดือน ข้อหาครอบครองยาบ้า 25 เม็ด และเคยฆ่าตัวตายเพราะความกดดันจากพี่น้อง ได้กินยาฆ่าแมลงยาฆ่าหญ้าแต่รอดมาได้ เมื่อโครงการเข้ามาจึงสมัครใจเข้าร่วมโครงการ จุดเปลี่ยนที่อยากจะทำจริงเพราะอยากเปลี่ยนแปลงตัวเอง และอยากจะทำความดี ตอนนี้เข้ามาทำงานเป็นลูกจ้างโครงการฯ ชีวิตเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

นายมานิต : เป็นคนสุพรรณบุรี มาได้ภรรยาหมู่บ้าน บ้านยะผา สาเหตุที่เสพยา เนื่องจากเครียดกับปัญหาชีวิตรุนแรง เข้าร่วมโครงการครั้งแรกโดยได้รับคำแนะนำจากคนรอบข้าง อีกทั้งตนสนใจเข้าอาสามาสมัครบำบัด หลังจากเสร็จสิ้นการบำบัดคนในชุมชนให้การต้อนรับอย่างดี วางแผนชีวิตว่าจะสร้างบ้านให้เสร็จและเก็บเงินเพื่ออนาคตของลูก

นายสมบูรณ์ : ติดยาเพราะคบเพื่อนที่ไม่ดี เพื่อนจะไม่ให้เข้ากลุ่มถ้าไม่เสพด้วย เริ่มเสพมาตั้งแต่อายุ 13 เสพกัญชา ผงขาว เคยบำบัดหลายครั้งแต่ก็กลับทำเหมือนเดิม เพราะสภาพแวดล้อมรอบข้างเหมือนเดิม การเข้าร่วมโครงการอาสาทำดี มีพี่ๆ ทหารเป็นผู้ดูแลที่ดี และมีหมอดูแลที่ดี พี่ๆ เพื่อนรอบข้างให้กำลังใจ ปัจจุบันครอบครัวให้อภัย คนรอบข้างให้กำลังใจ และให้โอกาสในการเริ่มต้นชีวิตใหม่

คำถามจากผู้เข้าร่วมจากการแลกเปลี่ยน

ประสบการณ์กับผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

ถาม : คุณส่องแสง เพราะเหตุใดถึงเสพได้ในปริมาณที่มากขนาดนี้

ตอบ : เริ่มแรกจากการเสพยาในปริมาณที่น้อย แต่แล้วภายหลังได้เพิ่มปริมาณขึ้นเรื่อยๆ จนมากถึง 2 ฤกษ์ในครั้งเดียว

ถาม : เคยพบแหล่งของการผลิตยาเสพติดหรือไม่

ตอบ : ไม่เคยเจอ โดยส่วนใหญ่จะซื้อยาผ่านผู้ค้ารายย่อยมาอีกต่อ

ถาม : วิทยากรทั้งสามท่าน ได้เลิกเสพยาเสพติ ตมาเป็นเวลานานเท่าใด

ตอบ : คุณส่องแสง ได้เลิกเสพยามาแล้วประมาณ 8 เดือน คุณมานิต ประมาณ 5 เดือน และคุณสมบูรณ์ ประมาณ 7 เดือน

ถาม : ขณะนี้มีอาการต้องการเสพยาบ้างหรือไม่

ตอบ : (คุณมานิต) ความต้องการในการเสพยานั้น ขณะนี้ไม่มีความต้องการในการเสพอีกแล้ว ในส่วนหนึ่ง คือ คิดว่าเมื่อได้รับโอกาสในการกลับตัวกลับใจมาแล้ว เราต้องห้ามกลับไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอีก

การสรุปกิจกรรมและมอบการบ้าน

นาย บุญชอบ สุทธมนัสวงษ์ ผู้ตรวจราชการ
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ
ที่ปรึกษาประธานสถาบันส่งเสริมและพัฒนา
กิจกรรมปิดทองหลังพระฯ

ได้กล่าวถึงการสรุปกิจกรรมการอบรมไว้ว่า
โครงการร้อยใจรักษ์ เป็นโครงการพระดำริของ
สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิรา
เทพยวดี เป็น การเน้นแนวทางการพัฒนาคน โดย
การให้โอกาสให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ได้มี
โอกาสในสิทธิสาธารณสุขขั้นพื้นฐาน รวมถึง
ทางด้านเกษตรกรรม ที่ทำกิน และอาชีพ

ดังนั้น โครงการร้อยใจรักษ์ จึงเป็นการปรับ
ทัศนคติของชาวบ้านร่วมกับการแก้ ไขปัญหาความ
เดือดร้อนในพื้นที่อย่างแท้จริง ทั้งนี้ ปัญหายาเสพติด
ได้ขยายเข้ามายังประเทศไทยในหลากหลายช่องทาง
ซึ่งพื้นที่หลักในการขนส่งหรือการลำเลียงยาเสพติด
นั้น อยู่ในช่องแนวรอยต่อระหว่างประเทศ การขยาย
ผลโครงการร้อยใจรักษ์ จึงมีวัตถุประสงค์ในการจัด
ปัญหาเสพติดในพื้นที่ 4 จังหวัดภาคเหนือ คือ
เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน และพะเยา
โดยเห็นว่า “การพัฒนาคน คือ สิ่งที่สำคัญที่สุด”

ดังนั้น การขับเคลื่อนโครงการให้ดำเนินไป
ได้อย่างลุล่วง คือ หน่วยงานราชการ ทางสถาบัน
ปิดทองหลังพระฯ จึงได้บูรณาการร่วมกับหน่วยงาน
ราชการท้องถิ่น ด้วยเห็นว่า เป็นหน่วยงานที่
เข้าถึงชาวบ้านและเข้าใจถึงปัญหาของชาวบ้าน
ได้มากที่สุด ดังนั้น หลักสูตรที่ 2 จึงจะเป็นการเน้น
กระบวนการเรียนรู้ที่จะต้องดำเนินการสำเร็จ หรือ
โครงการ Quick win จึงต้องการให้ผู้สำเร็จสิ้นจาก
การอบรมในหลักสูตรที่ 1 เมื่อกลับไปในพื้นที่แล้วให้
ร่วมกันหารือถึงปัญหาที่ชาวบ้านต้องการแก้ไขปัญหา
อย่างแท้จริง โดยให้คัดเลือกผู้เข้าอบรมที่มาในรุ่นนี้ให้
เหลือ 20 คน เพื่อมาฝึกปฏิบัติในหลักสูตรที่ 2
ระยะเวลา 5 วัน 4 คืน

มีหลักเกณฑ์ที่สำคัญ คือ

- 1) โครงการที่เสนอนั้น ต้องเป็นโครงการที่ต้องได้รับการ
แก้ปัญหาในชุมชนเหล่านั้นอย่างแท้จริง และต้องได้รับ
การเห็นชอบจากประชาคมหมู่บ้านเป็นที่เรียบร้อยแล้ว
- 2) ชาวบ้านต้องมีส่วนร่วมในโครงการ ไม่ว่าจะเป็นด้าน
แรงงาน หรือการมีส่วนร่วมอื่นๆ
- 3) สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ
จะมีงบประมาณสมทบให้กับโครงการบางส่วน โดย
งบประมาณหลักจะต้องมาจากองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น

การสรุปกิจกรรมการอบรม

สิ่งที่ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ คือ กระบวนการที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน การเรียนรู้ ประสบการณ์งานพัฒนา 4 ฐาน ซึ่งหัวใจสำคัญ คือ การพัฒนาระบบน้ำ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในพื้นที่ ทำให้เห็นได้ว่า หากไม่แก้ไขเรื่องเหล่านี้ ก็จะไม่สามารถพัฒนาได้

เมื่อท่านกลับไปแล้วขอให้ทบทวนขั้นตอน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ” ซึ่งหลักสูตรนี้ได้เรียนรู้แค่เข้าใจ ต่อไปจะเป็นกระบวนการเข้าถึง ซึ่งอยู่ในหลักสูตรที่สอง ท่านต้องกลับไปดูข้อมูลในพื้นที่และมาฝึกปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การเสนอโครงการต่อไป

สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการอบรม

1. อ่างพวงสันเขามี่ 2 ประเภท คือ อ่างพวงพลาสติก และอ่างพวงขอยซีเมนต์
2. การใช้ระบบกักน้ำ
3. มาตรการการจัดการน้ำในชุมชน
4. การไหลของน้ำจากที่สูงลงสู่ที่ต่ำ หรือ ไหลจากบ่อแม่ สู่บ่อลูก สู่บ่อหลาน
5. การใช้แรงงานคนในการขุดอ่างพวง เพื่อให้ชาวบ้านในชุมชนแสดงความเป็นเจ้าของร่วมกัน
6. สูตรผสมปูน ในการสร้างอ่างพวงขอยซีเมนต์
7. การจัดการพื้นที่ แบ่งเป็น 4 ส่วน คือ ป่าใช้สอย ที่เนินเขา ที่ดอน และที่นา
8. การปลูกพืชปรับภูมิทัศน์ เพื่อให้ร่มเงากับต้นกาแฟโรบัสต้า
9. การปลูก พืชหลังนา เพื่อใช้สอยพื้นที่นาให้เกิดประโยชน์สูงสุด
10. การใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนสารเคมี
11. การใช้สารชีวเวอร์เรีย ในการใช้กำจัดหนอนตัวอ่อน
12. การใช้สารเมตาไลเซียม ในการกำจัดแมลงปีกแข็ง
13. การใช้สารไตรโคเดมา ในการกำจัดโรคพืชรากเน่า โคนเน่า เป็นต้น
14. การใช้ปุ๋ยหมักชีวภาพ ทดแทนสารเคมี
15. การปลูกข้าวสายพันธุ์ดั้งเดิม คือ สายพันธุ์กข 21 หรือ พันธุ์อีโต

16. การอนุรักษ์และการคัดเลือกสายพันธุ์ข้าวดั้งเดิม
17. การปลูกพืชแบบผสมผสาน เพื่อลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน
18. การใช้สารชีวภัณฑ์ และปุ๋ยหมักชีวภาพ เพื่อเพิ่มผลผลิต
19. การเลี้ยงสัตว์แบบครบวงจร เพื่อเพิ่มรายได้ในครัวเรือน
20. การปลูกหญ้าเนเปียร์หวานอิสราเอล เพื่อนำมาใช้เป็นอาหารสัตว์
21. หญ้าเนเปียร์หวานอิสราเอล มีปริมาณโปรตีนที่สูง 12-14 เปอร์เซ็นต์
22. การจัดตั้งกองทุนพันธุ์สัตว์ ยา /วัคซีน และสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์
23. การจัดตั้งกลุ่มอาสาสมัครปศุสัตว์เคลื่อนที่ช่วยเหลือเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ เพื่อการส่งเสริมและลดอัตราการตายของสัตว์ในพื้นที่

แนวทางการนำไปปรับใช้ในพื้นที่

1. นำสายพันธุ์ไก่ดำ พันธุ์ภูพานไปเลี้ยงในพื้นที่
2. การนำหญ้าเนเปียร์หวานอิสราเอลไปใช้เป็นอาหารสัตว์
3. การนำระบบการจัดการน้ำไปใช้ในการลดแรงกระแทกของน้ำ
4. นำอ่างพวงสันเขาไปใช้ในการเกษตร เพื่อลดต้นทุนในการเพาะปลูก
5. การปลูกพืชปรับภูมิทัศน์ในพื้นที่ป่าในชุมชน
6. การใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนสารเคมี
7. การปลูกพืชผสมผสาน เพื่อลดความเสี่ยงของตลาดเกษตร
8. การนำสูตรอาหารลดต้นทุนไปเลี้ยงสัตว์ หมู เป็ด ไก่ และปลา
9. การนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปเผยแพร่ให้กับชาวบ้านในชุมชน
10. นำสูตรปุ๋ยหมักชีวภาพ ไปเผยแพร่ให้แก่เกษตรกร เพื่อลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มผลผลิตของสินค้าทางการเกษตร
10. การสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
11. การใช้ระบบกักน้ำไปใช้ในพื้นที่การเกษตร
12. การปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้นอื่นๆ แทรกกับการปลูกยางพาราในพื้นที่

การประเมินความพึงพอใจ รุ่นที่ 1/50 ทต.ห้วยซ้อ อ.เชียงของ จ.เชียงราย

ประเด็นประเมิน	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง	ไม่ตอบ
เนื้อหาสาระวิชาเรียนในภาพรวม	91.67	8.33	-	-
ระยะเวลาตลอดหลักสูตร	81.25	18.75	-	-
ระยะเวลาในการเข้าฐานภาคปฏิบัติ	83.33	14.58	2.08	-
การเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้	85.42	12.50	2.08	-
วิทยากรมีความรู้	93.75	6.25	-	-
สถานที่อบรม	83.33	16.67	-	-
สถานที่พัก	79.17	20.83	-	-
อาหารและเครื่องดื่ม	85.42	12.50	2.08	-

หมายเหตุ มีผู้ส่งแบบประเมิน 48 คน จาก 53 คน